

στο μικροσκόπιο...

➤ ΚΡΙΣΤΙΝ ΧΑΛΒΟΡΣΕΝ

Ο Παράδεισος έχει διεύθυνση

Του ΣΠ. ΦΡΑΓΚΟΥ

ΓΙΑ ΠΟΙΟΝ λόγο χαμογελάει άραγε η κάτωθι εικονιζόμενη υπουργός Οικονομικών της Νορβηγίας; Μήπως για τη νίκη της χώρας της στη Eurovision; Μήπως για την ανθοδέσμη που της προσέφεραν; Ή μήπως επειδή κάθεται πάνω σε ένα από τα μεγαλύτερα κρατικά επενδυτικά ταμεία στον κόσμο; Αν κρίνουμε από τη δουλειά της, η σωστή απάντηση είναι η τρίτη. Παρά την ύφεση, που έχει χτυπήσει την πόρτα ακόμη και της πάμπλουτης Νορβηγίας, παρά την άνοδο της ανεργίας, παρά τη μείωση των τιμών του πετρελαίου-σε σχέση με πέρυσι- η νορβηγική οικονομία ευημερεί. Αυτό δεν οφείλεται απλώς στον φυσικό πλούτο της χώρας, που επιτρέπει στην κυβέρνηση να συγκεντρώνει κεφάλαια και να τα επενδύει προς όφελος των πολιτών της, αλλά και στη λήψη καθοριστικών για το μέλλον της αποφάσεων, όπως αυτή που έλαβε ο κεντροαριστερός συνασπισμός όταν είδε ότι τα σύννεφα της κρίσης άρχισαν να μαζεύονται απειλητικά. Αντί να αρχίσει να πουλάει τα ασημικά της οικογένειας, η Κριστίν Χάλβορσεν, ως υπουργός Οικονομικών, αποφάσισε ότι ήταν η καλύτερη στιγμή για να αγοράσει. Και δεν έπεσε καθόλου έξω!

Ας αρχίσουμε με τα κακά νέα. Η Νορβηγία βρίσκεται επισήμως σε ύφεση. Τα τελευταία δύο τρίμηνα το ΑΕΠ της δεύτερης - μετά το Λουξεμβούργο- πλουσιότερης χώρας της Ευρώπης μειώθηκε κατά 1% το διάστημα Ιανουαρίου-Μαρτίου 2009 και κατά 0,8% το τελευταίο τρίμηνο του 2008.

Παράλληλα, η ανεργία έχει ελαφρά ανοδικές τάσεις (από 2,6% το 2008 θα πάει στο 3,75% το τρέχον έτος), ενώ οι εξαγωγές προβλέπεται να μειωθούν κατά 5,3%. Πολύ λογικά, θα σκεφτείτε, όλα αυτά εν μέσω της μεγαλύτερης κρίσης που γνωρίζει ο κόσμος μας από την εποχή του Μεσοπολέμου.

Τι θα έκαναν σε μια τέτοια περίπτωση οι περισσότερες κυβερνήσεις, ακόμη και χωρών που κολυμπούν στο χρήμα, όπως τα εμιράτα του Κόλπου; Θα άνοιγαν τα θησαυροφυλάκιά τους και θα ξόδευαν τα κέρδη που είχαν αποκομίσει από τις καλές εποχές. Η νορβηγική κυβέρνηση έπραξε το αντίθετο: η υπουργός Οικονομικών Κριστίν Χάλβορσεν υλοποίησε την απόφαση της κυβέρνησης του πρωθυπουργού Γενς Στόλτενμπεργκ να ενισχύσει το κρατικό επενδυτικό ταμείο της Νορβηγίας με τα κέρδη από τις πωλήσεις πετρελαίου, τα οποία πέρυσι έφθασαν στο αστρονομικό ποσό των 68 δισ. δολαρίων. Ας μην ξεχνάμε ότι η Νορβηγία είναι η πέμπτη σε μέγεθος πετρελαιοπαραγωγός χώρα του κόσμου.

☛ Πορτοφόλι \$60 δισ.

Η υπουργός Οικονομικών της Νορβηγίας προχώρησε λοιπόν στην αγορά αξιών ύψους 60 δισ. δολαρίων, ποσό που ισοδυναμεί με το 23% του ΑΕΠ της χώρας. Προηγήθηκε μάλιστα νομοθετική ρύθμιση που διασφάλιζε τη μεταφορά των κερδών από το πετρέλαιο στο κρατικό επενδυτικό ταμείο. «Η χρονική συγκυρία δεν ήταν τόσο κακή» δηλώνει η ίδια σήμερα στους «New York Times», αφού οι τοποθετήσεις του νορβηγικού fund πήραν μέρος στο

ράλι τιμών που ξεκίνησε από τον περασμένο Μάρτιο. «Ως σοσιαλίστρια, πάντα έλεγα ότι η αγορά δεν μπορεί να αυτορρυθμιστεί» δηλώνει στην ίδια εφημερίδα. «Αλλά ακόμη και εγώ εξαπλάγην με το μέγεθος της αποτυχίας του συστήματος».

Υπολογίζεται ότι η αξία του κρατικού fund ξεπερνά σήμερα τα 310 δισ. δολάρια. Είναι ο μεγαλύτερος επενδυτής στην Ευρώπη, έχοντας στην κατοχή του 0,8% των μετοχών που κυκλοφορούν σε όλες τις αγορές του κόσμου. Το κρατικό fund λειτουργεί με βάση αυστηρούς κανόνες ηθικής και δεοντολογίας και δεν επενδύει σε εταιρείες που έχουν σχέση με παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, με ζημιές στο περιβάλλον ή με την παραγωγή όπλων. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι απέσυρε τις επενδύσεις του από μια κινεζική εταιρεία, όταν αποκαλύφθηκε ότι πουλάει φορτηγά στη χούντα της Μιανμάρ. Η υπουργός Οικονομίας, η οποία έχει την ευθύνη της διαχείρισής του, δήλωσε τον περασμένο μήνα ότι εξετάζεται το ενδεχόμενο να αποχωρήσει από εταιρείες παραγωγής προϊόντων καπνού, επειδή το κάπνισμα σκοτώνει.

Η νορβηγική υπουργός προέρχεται βέβαια από μια χώρα που έχει, αν όχι όλα, τουλάχιστον τα περισσότερα προβλήματά της λυμένα. Επομένως μπορεί να προβληματίζεται για το πού θα επενδύει τα κέρδη της. Με την ανακάλυψη των κοιτασμάτων πετρελαίου η σκανδιναβική χώρα των 4,5 εκατομμυρίων κατοίκων γνωρίζει πρωτοφανή επίπεδα ευημερίας από τη δεκαετία του '70, με εντυπωσια-

κά μεγέθη ανάπτυξης, που συνοδεύονται με ένα ισχυρότατο κράτος προνοίας, με περιβαλλοντική ευαισθησία (εκτός φυσικά από το κυνήγι της φάλαινας...) και υψηλή φορολογία για τους ευτυχημένους κατά τ' άλλα κατοίκους της. Την ώρα λοιπόν που άλλες εξίσου πλούσιες χώρες υποφέρουν από τις συνέπειες της κρίσης, η Νορβηγία σφυρίζει αδιάφορα. Το κρατικό χρέος είναι ανύπαρκτο, ο προϋπολογισμός είναι πλεονασματικός και οι παροχές προς τις κοινωνικές ομάδες που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη κάτι παραπάνω από γενναιοδωρες.

Η κυρία Χάλβορσεν, 49 ετών, προέρχεται από το Κόμμα της Σοσιαλιστικής Αριστεράς, που μετέχει στον κυβερνητικό συνασπισμό μαζί με τους Εργατικούς του πρωθυπουργού Στόλτενμπεργκ και το Κόμμα του Κέντρου. Ο λεγόμενος «κοκκινοπράσινος συνασπισμός» κυβερνά τη Νορβηγία από το 2005 και αντιμετωπίζει εκλογές το φθινόπωρο. Εκτελεί χρέη αρχηγού του κόμματός της, αν και τα αποτελέσματά του στις τελευταίες εκλογές ήταν κατώτερα των

προσδοκιών και γι' αυτόν τον λόγο τής ασκήθηκαν πιέσεις να παραιτηθεί. Εκμεταλλεύθηκε όμως την ευκαιρία που της δόθηκε με την ανάληψη του υπουργείου Οικονομικών- είναι η πρώτη γυναίκα στη θέση αυτή- για να διακριθεί στην κεντρική πολιτική σκηνή. Χωρίς ποτέ να ολοκληρώσει τις σπουδές της στο Πανεπιστήμιο, μπήκε από μικρή ηλικία στην πολιτική και εκλέγεται βουλευτής από το 1989. Συχνά εντυπωσιάζει ή προκαλεί με δημόσιες τοποθετήσεις της, όπως για παράδειγμα όταν προ ετών ζήτησε το μποϊκοτάρισμα των ισραηλινών προϊόντων, ως ένδειξη συμπαράστασης στον αγώνα του παλαιστινιακού λαού, δήλωση που παραλίγο να προκαλέσει διπλωματικό επεισόδιο. Ή όταν δήλωσε ότι θα εγκαταλείψει την πολιτική αν ως το 2007 δεν προσφέρει σε όλους τους Νορβηγούς τη δυνατότητα να στέλνουν δωρεάν τα παιδιά τους στο νηπιαγωγείο. Παραμένει ωστόσο στην πολιτική και η υπόσχεσή της δεν έχει υλοποιηθεί. Με τα κέρδη όμως του fund τίποτε δεν πρέπει να αποκλείεται!